

Польова Тетяна Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри економіки та обліку,
Резнік Аліна Сергіївна,
магістр,

Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЯК ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ЗВАЖЕНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Актуальність статті обумовлена необхідністю вирішення питань, пов'язаних з налагодженням ефективного використання виробничих запасів на підприємстві. Виробничі запаси беруть участь в основному виді діяльності, без їх участі у процесі господарювання неможливе повноцінне функціонування промислового підприємства. Метою даного дослідження є визначення ефективності використання виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод» і розробка пропозицій щодо їх оптимізації на досліджуваному підприємстві. Методологічною основою проведеного дослідження є системно-структурний підхід, що передбачає розгляд об'єкта як цілісної, багатоаспектної та багаторівневої системи. У процесі дослідження використовувались такі методи: теоретичне узагальнення, статистичний аналіз (для вивчення, групування та порівняння емпіричних даних з метою вивчення тенденцій зміни виробничих запасів у динаміці), аналіз і синтез, системний підхід (для визначення особливостей обліку виробничих запасів), індукція та дедукція (для аналізу складу виробничих запасів), графічний метод (для оцінки стану виробничих запасів підприємства), факторний аналіз (для прогнозування фінансових результатів діяльності). Емпіричну базу дослідження складають фінансова і бухгалтерська звітність ПАТ «Старобільський молокозавод». В ході проведеного аналізу встановлено, що наявність та стан виробничих запасів на підприємстві негативно впливають на його діяльність, що свідчить також про зниження економічної ефективності їх використання. Для підвищення ефективності використання цього виду ресурсів підприємства потрібно аналізувати тенденції зміни складових виробничих запасів. Елементи наукової новизни одержаних результатів полягають в обґрунтуванні організаційних, теоретичних і методичних положень та наданні практичних рекомендацій щодо ефективного використання виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод», що дозволить поліпити результативність управління виробничими запасами підприємства. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що реалізація наданих висновків і пропозицій сприятиме поліпшенню аналітичності і оперативності інформації, а також підвищенню ефективності використання виробничих запасів. Результати проведеного дослідження можуть бути використані в процесі удосконалення системи контролю виробничих запасів на підприємстві ПАТ «Старобільський молокозавод». Питання ефективного використання виробничих запасів завжди знаходилися в центрі уваги практичних і наукових працівників. В даний час існує необхідність і можливість нових організаційних і методичних підходів у вирішенні проблем їх контролю, аналізу і використання підприємствами. Подальші дослідження сприятимуть розробці нових методів управління виробничими запасами, які зменшуватимуть вартість їх утримання, та плануванню розробки моделей, що дозволять забезпечити оптимальну наявність виробничих запасів для досягнення максимального зростання ефективності їх використання.

Ключові слова: виробничі запаси, оборотні активи, коефіцієнт закріплення, оборотання, тривалість обороту, матеріаломісткість, матеріаловіддача, рентабельність.

ВСТУП

Постановка проблеми. Причиною нестабільної і неефективної роботи підприємства нерідко стає утворення зайвих виробничих запасів. Кошти, які знаходяться у зайвих запасах, вилучаються з господарського обороту, в результаті чого зменшується віддача від капіталу, що використовується, знижується ліквідність, що може викликати необхідність у залученні позикових коштів. В той же час нестача сировини, матеріалів може призвести до перебоїв у процесі виробництва і недовантаження виробничих потужностей. Усе це обумовлює необхідність постійного контролю за рівнем виробничих запасів. Невід'ємним елементом якого є проведення аналізу ефективності використання залишків сировини, матеріалів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями організації та ефективності використання

виробничих запасів займалися такі вчені, як Ф. Ф. Бутинець [3], О. А. Бурбело [2], Г. В. Савицька [6], О. В. Крушельницька [5], Р. Л. Хом'як [7], В. М. Івахненко [4] та інші. Аналіз публікацій вчених засвідчує, що питання аналізу та контролю за станом виробничих запасів знаходять своє відображення у спеціалізованій літературі, проте питання їх аналізу до сьогодні не втрачають своєї актуальності і потребують подальшого дослідження.

Мета статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є аналіз і оцінка ефективності використання виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод» та подальша розробка рекомендацій щодо поліпшення результативності їх застосування у виробництві.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

На підставі даних фінансової звітності та бухгалтерського обліку ПАТ «Старобільський

молокозавод» були проаналізовані показники діяльності підприємства для визначення ефективності використання виробничих запасів.

Основна інформація про виробничі запаси акумулюється на синтетичному рахунку 20 «Виробничі запаси», до якого відкривається 9 субрахунків відповідно до Плану рахунків [1], далі вся інформація відображається в балансі. Наявність виробничих запасів, що є в розпорядженні

підприємства, може бути розрахована як станом на певну дату, так і в середньому за минулий і звітний періоди. Обсяг виробничих запасів на звітну дату визначається безпосередньо за даними бухгалтерського балансу або більш детально – за даними синтетичного і аналітичного обліку. У таблиці 1 наведено забезпеченість ПАТ «Старобільський молокозавод» виробничими запасами та на рисунку 1 відображено динаміку їх складу.

Таблиця 1

**Наявність виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод»,
тис. грн [8]**

Склад виробничих запасів	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Абсолютне відхилення 2015 р. від 2014 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2015 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2014 р.
Сировина і матеріали	423,90	192,50	436,00	-231,40	243,50	12,10
Запасні частини	678,50	251,70	359,00	-426,80	107,30	-319,50
Паливно-мастильні матеріали	690,90	58,80	587,00	-632,10	528,20	-103,90
Тара і тарні матеріали	356,00	452,30	430,50	96,30	-21,80	74,50
Пакувальні матеріали	874,60	919,30	724,10	44,70	-195,20	-150,50
Комплектуючі матеріали	405,20	363,40	322,00	-41,80	-41,40	-83,20
Компоненти закваски	241,80	141,40	65,00	-100,40	-76,40	-176,80
Інші матеріали	100,10	99,50	108,40	-0,60	8,90	8,30
Разом	3771,00	2478,90	3032,00	-1292,10	553,10	-739,00

За даними таблиці 1 на досліджуваному підприємстві у 2016 році порівняно з 2015 роком спостерігається тенденція до зростання таких складових виробничих запасів, як «Паливно-мастильні матеріали» – на 528,2 тис. грн, «Сировина і матеріали» – на 243,5 тис. грн, «Запасні частини» – на 107,3 тис.

грн, «Інші матеріали» – на 8,9 тис. грн за рахунок додаткового поповнення ресурсів. Важливо відзначити, що зростання даних складових повинно бути обґрунтованим межами виробничо-господарської діяльності підприємства, інакше, підприємство втрачає можливість ефективної платоспроможності.

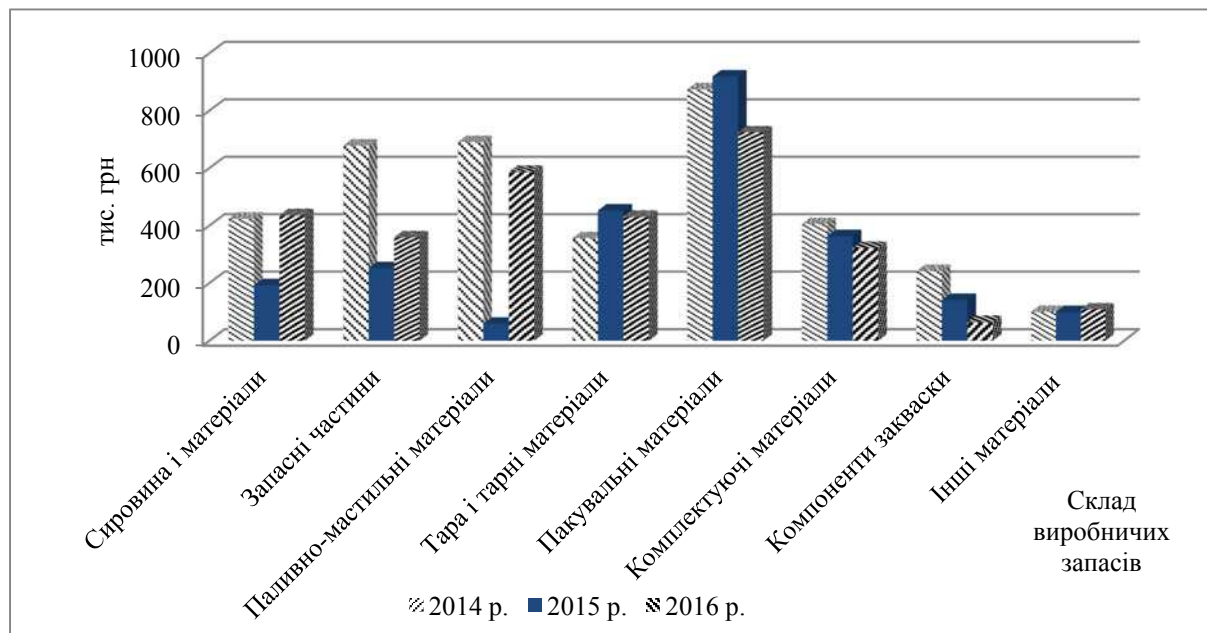

Рис. 1. Забезпеченість виробничими запасами ПАТ «Старобільський молокозавод»

Далі проаналізуємо динаміку частки виробничих запасів досліджуваного підприємства у загальній сумі його оборотних активів. Для цього складемо аналітичну таблицю 2. За даними таблиці 2

можна зробити висновок, що частка виробничих запасів змінюється, так у 2014 році виробничі запаси займали 31,24%, у 2015 році – 33,80%, а вже у 2016 році – 13,30%, що на 20,51% пункти менше, ніж у 2015

році. У 2016 році спостерігається збільшення обсягу виробничих запасів, що є позитивним фактом. Разом з тим було встановлено зростання частки запасів у загальному обсязі оборотних активів підприємства.

Вважаємо необхідним особливу увагу у подальшому приділяти контролю значення показників оборотних активів зважаючи на те, що вони впливають на ліквідність підприємства.

Таблиця 2

**Показники складу і структури матеріальних оборотних активів
ПАТ «Старобільський молокозавод» [8]**

Показники	2014 р.		2015 р.		2016 р.		Абсолютне відхилення 2015 р. від 2014 р.		Абсолютне відхилення 2016 р. від 2015 р.		Абсолютне відхилення 2016 р. від 2014 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Оборотні активи, в т. ч.:	15857	100	9862	100	25510	100	-5995	—	15648	—	9653	—
Запаси всього, в т. ч.:	12070	76,12	7333	74,36	22798	89,37	-4737	-1,76	15465	15,01	10728	13,25
Виробничі запаси, в т. ч.:	3771	31,24	2479	33,80	3032	13,30	-1292,10	2,56	553,10	-20,51	-739	-17,94
Сировина і матеріали	423,90	11,24	192,50	7,77	436	14,38	-231,40	-3,48	243,50	6,61	12,10	3,14
Запасні частини	678,50	17,99	251,70	10,15	359	11,84	-426,80	-7,84	107,30	1,69	-319,50	-6,15
Паливно-мастильні матеріали	690,90	18,32	58,80	2,37	587	19,36	-632,10	-15,95	528,20	16,99	-103,90	1,04
Тара і тарні матеріали	356	9,44	452,30	18,25	430,50	14,20	96,30	8,81	-21,80	-4,05	74,50	4,76
Пакувальні матеріали	874,60	23,19	919,30	37,08	724,10	23,88	44,70	13,89	-195,20	-13,20	-150,50	0,69
Комплектуючі матеріали	405,20	10,75	363,40	14,66	322	10,62	-41,80	3,91	-41,40	-4,04	-83,20	-0,13
Компоненти закваски	241,80	6,41	141,40	5,70	65	2,14	-100,40	-0,71	-76,40	-3,56	-176,80	-4,27
Інші матеріали	100,10	2,65	99,50	4,01	108,40	3,58	-0,60	1,36	8,90	-0,44	8,30	0,92

Оборотність виробничих запасів підприємства визначає їх систематичне перетворення у готову продукцію, реалізацію і придбання нових виробничих запасів, необхідних для продовження процесу виробництва. Чим швидше обертаються оборотні ресурси, тим менше їх потрібно в запасі для забезпечення того ж самого обсягу випуску.

За даними таблиці 3 можна зробити такі висновки:

— показник «чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» у 2015 році мав негативну динаміку і з року в рік спостерігається його зменшення, у 2016 році порівняно з 2015 роком зниження становило 14915 тис. грн;

— показник «середньорічний обсяг виробничих запасів» також протягом 3-х років мав тенденцію до поступового зниження, у 2016 році порівняно 2015 роком даний показник зменшився на 372,5 тис. грн;

— особливу увагу необхідно звернути на значення коефіцієнта обертання, який у 2015 році порівняно з минулим характеризувався зростанням на 1,44 оборти, а у 2016 році порівняно з 2015 роком —

скоротився на 3,33 оборти. Тобто фактично відбулося зниження кількості обертів виробничих запасів. Під час дослідження тривалості обороту виробничих запасів встановлено, що у 2015 році порівняно з 2014 роком час обороту знизився на 2,45 дня, що позитивно характеризувалося, проте вже у 2016 році відбулося зростання даного показника на 6,56 дня, що, в свою чергу, негативно позначається на загальній оборотності запасів;

— значення показника «коефіцієнт закріплення виробничих запасів» дозволяє констатувати, що у 2015 році порівняно з 2014 роком відбулося зниження суми середнього залишку виручки від продажу продукції на 0,01 пункти, а у 2016 році порівняно з 2015 роком, навпаки, відбулося збільшення даного показника на 0,02 пункти, що також свідчить про погіршення обертання виробничих запасів у звітному році. Основною причиною сповільнення оборотності було те, що середня величина виробничих запасів та чистий дохід від реалізації продукції у 2015-2016 рр. значно скоротилися.

Оборотність виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод» [8]

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Абсолютне відхилення 2015 р. від 2014 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2015 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2014 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	49182	48134	33219	-1048	-14915	-15963
Середньорічний обсяг виробничих запасів, тис. грн	3526	3128	2755,5	-398	-372,5	-770,5
Коефіцієнт обертання виробничих запасів, оберти	13,95	15,39	12,06	1,44	-3,33	-1,89
Тривалість обороту виробничих запасів, дні	26,17	23,72	30,28	-2,45	6,56	4,11
Коефіцієнт закріплення виробничих запасів	0,07	0,06	0,08	-0,01	0,02	0,01

Результатом прискорення або уповільнення швидкості обороту виробничих запасів є вивільнення або додаткове залучення коштів в оборот. Даний показник визначається за формулою:

$$\Delta BЗ = \Delta K_{закр} \times D_1^q, \quad (1)$$

де $\Delta K_{закр}$ – коефіцієнт закріплення;

D_1^q – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

В 2015 році показник мав від'ємне значення і становив 481,34 тис. грн, що, своєю чергою, свідчить про вивільнення коштів та ефективну оборотність. Проте у 2016 році отримано значення +664,38 тис. грн, отже, у підприємства виникає необхідність додаткового залучення коштів.

Своєчасне надходження і ефективне

використання виробничих запасів забезпечує безперебійну, ритмічну роботу підприємства, забезпечує виконання бізнес-плану і збільшення прибутку. Необґрунтований надлишок може призводити до уповільнення обертання оборотних ресурсів, що погіршує фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Для характеристики ефективності використання виробничих запасів застосовується система узагальнюючих показників, а саме матеріаловіддача, матеріаломісткість і рентабельність. Представимо аналіз рівня та динаміки матеріаломісткості, матеріаловіддачі і рентабельності виробничих запасів. Дані показники за аналізовані періоди відображено у таблиці 4.

Таблиця 4

Матеріаломісткість, матеріаловіддача та рентабельність виробничих запасів ПАТ «Старобільський молокозавод» [8]

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Абсолютне відхилення 2015 р. від 2014 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2015 р.	Абсолютне відхилення 2016 р. від 2014 р.
Обсяг виробленої продукції, тис. грн	49182	48134	33219	-1048	-14915	-15963
Прибуток від основної діяльності, тис. грн	820	1400	891	580	-509	71
Середньорічний обсяг виробничих запасів, тис. грн	3526	3128	2755,50	-398	-372,50	-770,50
Матеріальні витрати, тис. грн	44561	41577	30806	-2984	-10771	-13755
Матеріаловіддача	1,10	1,16	1,08	0,05	-0,08	-0,03
Матеріаломісткість	0,91	0,86	0,93	-0,04	0,06	0,02
Рентабельність виробничих запасів, %	23,26	44,76	32,34	21,50	-12,42	9,08

Проаналізувавши отримані дані, зазначимо, що відбулося зниження показника «матеріаловіддача» у

2016 році порівняно з 2015 роком на 0,08, що негативно позначається на діяльності підприємства.

Матеріаломісткість продукції у звітному році порівняно з минулим зросла на 0,06, це свідчить, що рівень матеріальних витрат на гривню виробленої продукції збільшився – продукція стала більш матеріаломісткою. Зміна показника «матеріаловіддача» також свідчить про зниження ефективності використання виробничих запасів. Рентабельність цього виду ресурсів у 2016 році порівняно з 2015 роком знизилася на 12,42% внаслідок того, що темпи зниження прибутку (36,36%) були вищими, ніж темпи зниження середньорічного обсягу виробничих запасів (11,91%). Рентабельність виробничих запасів залишається на нестабільному рівні, з 2015 року даний показник зростає, на 1 грн виробничих запасів припадало 44,76 копійок прибутку від основної діяльності, а у 2016 році спостерігається значний спад показника. За звітний період кожна гривня, вкладена у виробничі запаси, забезпечила отримання 32,34 копійок основного прибутку.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Для підвищення ефективності використання виробничих запасів на підприємстві потрібно аналізувати тенденції зміни складу виробничих запасів, виконання плану за їх рівнем, розраховувати вплив факторів на їх приріст, визначити показники, що характеризують ефективність використання цього виду ресурсів, собівартість товарної продукції, результативність і раціональність діяльності.

Аналіз ефективності використання виробничих запасів на ПАТ «Старобільський молокозавод» за 2015-2016 рр. показав не стійку тенденцію. Спостерігається зростання рівня матеріаломісткості та зниження рівня матеріаловіддачі. Підвищення

матеріаломісткості у звітному році може бути викликано порушенням технології, недосконалістю організації виробництва і матеріально-технічного забезпечення, низькою якістю сировини і матеріалів.

Підприємству необхідно вжити заходів, що сприятимуть зростанню рентабельності. Одним із резервів в цьому напрямку є збільшення реалізації продукції, що надасть можливість зростання прибутку і матиме позитивний вплив на рентабельність.

Тому, як рекомендації щодо вдосконалення ефективності використання виробничих запасів, можуть бути запропоновані такі заходи:

1. Економічні: обґрунтування норм споживання виробничих запасів, матеріальне стимулювання щодо їх економії.

2. Організаційні: оптимізація використання виробничих запасів та посилення контролю за їх станом та структурою.

3. Інноваційні: впровадження ресурсозберігаючих технологій.

Рациональне використання виробничих запасів на підприємстві є найважливішим фактором зниження матеріаломісткості і собівартості виробленої продукції, підвищення прибутковості і рентабельності виробництва. Запропоновані напрями поліпшення використання виробничих запасів на підприємстві ПАТ «Старобільський молокозавод» сприятимуть створенню резервів для підвищення ефективності використання, як виробничих запасів, так і оборотних засобів в цілому. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці нових методів управління виробничими запасами, які зменшуватимуть вартість їх утримання, та плануванні розробок моделей, що дозволять забезпечити оптимальну наявність виробничих запасів для досягнення максимального зростання ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 (із змінами, внесеними згідно до наказу Міністерства фінансів від 18.06.2015 р. №573) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/page>.
2. Бурбело, О. А. Оцінка ефективності використання оборотних активів / О. А. Бурбело, О. І. Зуєва // Економіка АПК. – 2008. – №11. – С. 50-53.
3. Бутинець, Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2009. – 672 с.
4. Івахненко, В. М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. / В. М. Івахненко. – К.: Знання. – Прес., 2008. – 207 с.
5. Крушельницька, О. В. Управління матеріальними ресурсами: навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2007. – 162 с.
6. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 654 с.
7. Хом'як, Р. Л. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посіб. / Р. Л. Хом'як, В. Лемешівський. – 7-ме вид., перероб. і доп. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2008. – 1224 с.
8. Фінансова звітність ПАТ «Старобільський молокозавод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smz.pat.ua/documents/finansova-zvitnist>.

REFERENCES

1. Instruction on application of chart of accounts assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations from 30.11.1999 №291 (as amended according to the order of the Ministry of Finance 18.06.2015 №573). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99/page>.

2. Burbelo, O. A., Zujeva, O. I. (2008). Ocinka efektyvnosti vykorystannja oborotnyh aktyviv [Assessment of efficiency of use of circulating assets]. *Ekonomika APK*, 11, 50-53.
3. Butynec', F. F. (2009). Buhgalters'kyj finansovyj oblik [Accounting financial accounting]. Zhytomyr : ZhITI.
4. Ivahnenko, V. M. (2008). Kurs ekonomichnogo analizu [Course of economic analysis]. Kyiv: Znannja.
5. Krushel'nyc'ka, O. V. (2007). Upravlinnja material'nyh resursamy [Management of material resources]. Kyiv: Kondor.
6. Savyc'ka, G. V. (2007). Ekonomichnyj analiz dijal'nosti pidpryemstv [Economic analysis of activity of enterprises]. Kyiv: Znannja.
7. Hom'jak, R. L., Lemeshivs'kyj, V. (2008). Buhgalters'kyj oblik v Ukraini [Accounting in Ukraine]. L'viv: Nacional'nyj universytet «L'vivs'ka politehnika», «Intel'ekt-Zahid».
8. The financial statements of public joint stock company «Starobilsk dairy». Retrieved from <http://smz.pat.ua/documents/finansova-zvitnist>.

Полевая Татьяна Владимировна, Резник Алина Сергеевна. ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ, КАК ОСНОВАНИЕ ДЛЯ ПРИНЯТИЯ ВЗВЕШЕННЫХ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ

Актуальность статьи обусловлена необходимостью решения вопросов, связанных с налаживанием эффективного использования производственных запасов на предприятии. Производственные запасы участвуют в основном виде деятельности, без их участия в процессе хозяйствования невозможно полноценное функционирование промышленного предприятия. Целью данного исследования является определение эффективности использования производственных запасов на ПАО «Старобельский молокозавод» и разработка предложений по их оптимизации на исследуемом предприятии. Методологической основой проведенного исследования является системно-структурный подход, предусматривающий рассмотрение объекта как целостной, многоаспектной и многоуровневой системы. В процессе исследования использовались следующие методы: теоретическое обобщение, статистический анализ – для изучения, группировки и сравнения эмпирических данных с целью изучения тенденций изменения производственных запасов в динамике. Анализ и синтез, системный подход – для определения особенностей учета производственных запасов; индукция и дедукция – для анализа состава производственных запасов; графический метод – для оценки состояния производственных запасов предприятия; факторный анализ – для прогнозирования финансовых результатов деятельности. Эмпирическую базу исследования составляют финансовая и бухгалтерская отчетность ПАО «Старобельский молокозавод». В ходе проведенного анализа установлено, что наличие и состояние производственных запасов на предприятии отрицательно влияют на его деятельность, что свидетельствует также о снижении экономической эффективности их использования. Для повышения эффективности использования данного вида ресурсов предприятия нужно анализировать тенденции изменения составляющих производственных запасов. Элементы научной новизны полученных результатов заключаются в обосновании организационных, теоретических и методических положений и предоставлении практических рекомендаций по эффективному использованию производственных запасов на ПАО «Старобельский молокозавод», что позволит улучшить результативность управления производственными запасами предприятия. Практическое значение полученных результатов заключается в том, что реализация предоставленных выводов и предложений будет способствовать улучшению аналитичности и оперативности информации, а также повышению эффективности использования производственных запасов. Результаты проведенного исследования могут быть использованы в процессе совершенствования системы контроля производственных запасов на предприятии ПАО «Старобельский молокозавод». Вопросы эффективного использования производственных запасов всегда находились в центре внимания практических и научных работников. В настоящее время существует необходимость и возможность новых организационных и методических подходов в решении проблем их контроля, анализа и использования предприятиями. Дальнейшие исследования будут способствовать разработке новых методов управления производственными запасами, которые будут уменьшать стоимость их содержания, и планированию разработки моделей, которые позволят обеспечить оптимальное наличие производственных запасов для достижения максимального роста эффективности их использования.

Ключевые слова: производственные запасы, оборотные активы, коэффициент закрепления, вращения, продолжительность оборота, материалоемкость, материалоотдача, рентабельность.

Pol'ova Tetyana V., Ryznik Alina S. EVALUATION OF PRODUCTION RESERVES USE EFFICIENCY, AS A BASIS FOR TAKING PERFECTED MANAGEMENTAL SOLUTIONS

The urgency of the article is due to the need to address issues related to the establishment of effective use of industrial stocks at the enterprise. Industrial stocks are involved in the main type of activity, without their participation in the process of managing the full functioning of the industrial enterprise is impossible. The purpose of this study is to determine the efficiency of the use of industrial reserves at Public Company Starobilsky Dairy Plant and the development of proposals for their optimization at the company under investigation. The methodological basis of the research is the system-structural approach, which involves consideration of the object as a holistic, multidimensional and multilevel system. In the process of research, the following methods have been used: theoretical generalization, statistical analysis (for studying, grouping and comparing empirical data in order to study trends in the dynamics of inventory changes), analysis and synthesis, system approach (for determining the characteristics of inventory accounting), induction and

deduction (for the analysis of inventory composition), a graphic method (for assessing the state of the enterprise's inventory), factor analysis (for forecasting financial performance). The empirical basis of the study is the financial and accounting reporting of Public Company Starobilskiy Dairy Plant. In the course of the analysis, it has been established that the presence and condition of inventories in the enterprise negatively affect its activities, which also indicates a decrease in the economic efficiency of their use. To increase the efficiency of using this type of enterprise resources, it is necessary to analyze trends in the changes in the components of production stocks. The elements of the scientific novelty of the obtained results consist in the substantiation of organizational, theoretical and methodological provisions and the provision of practical recommendations for the effective use of production stocks at Public Company Starobilskiy Dairy Plant, which will improve the efficiency of management of industrial stocks of the enterprise. The practical significance of the results obtained is that the implementation of the provided conclusions and proposals will contribute to improving the analyticity and efficiency of information, as well as to increase the efficiency of the use of inventories. The results of the conducted research can be used in the process of improving the control system of production stocks at Public Company Starobilskiy Dairy Plant. The question of the effective use of inventories has always been the focus of practical and scientific work. Currently, there is a need and opportunity for new organizational and methodological approaches in solving problems of their control, analysis and use by enterprises. Further research will contribute to the development of new methods for managing inventories that reduce the cost of their maintenance, and to plan for the development of models that will ensure the optimal availability of inventory to maximize the efficiency of their use.

Key words: *production stocks, current assets, fixing ratio, rotation, turnover duration, material concentration, material productivity, profitability.*

Одержано 05.10.2017 р.